

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pre săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiiu la expeditorul a foiei pre afara la c. r. poste cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Pretulu prenumeratiunei pentru Săbiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 39 ANULU XXI.

Săbiiu, in 1325 Maiu 1873.

tru celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țier s'reine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sinodulu archidieceșanu.

Siedinti'a IX din 23 Aprile.

(Urmare din nr. 37.)

Trecendu-se la desbaterea speciala se cetesce punctulu raportului despre cercetarea școlerulu populare și normale capitale.

Abstragendu-se aceea, ca lipseser datele din ppiatele: Albei Iuliei, Bistriței, Clusului Cohalmului, Făgărașului I și II, Hatiegului, Iliei, Palosului, Secului, Seghisierei, Solnocului inf., Târnavei super. și Ungurasiului, comisiunea constatându frecuentarea școlerulu conf. in modulu urmatoriu: in semestru I au cercetat din copii dela 6-12 ani, 45.6%; dela 13-15 20.5%; in semes. II dela 6-12 30.3%; dela 13-15 ani 13.09% propune, că ven. Consistoriu se deobliga pre inspectorii districtuali a școlerulu noastre conf. că se nu intrelase tramiterea rapoarteloru despre starea școlerulu și se slărușca prin preoti și invetiatori că copii deobligați se frecuenteze școl'a punctualu. Bani de pedepsa dela parintii neglijenti sa se administreze că avere școlara de comitetulu parochialu. Spre a inlesni rapoartele, ce voru avé sa le faca inspectorii școlari, sa se tiparésca tabele cu toate rubricile necesari pentru date.

In discussiunea acestei propunerii, dl. Popescu face amendamentul: Inspectorii se fia datori a tramite ven. Consistoriu datele școlare despre fia-care anu școl. până la inceputulu celui viitoriu.

Trifu propune, că senatulu școl. archid. sa cêra dela inspectoratele reg. școl. conspectele acestor'a acurate dela oficiile politice și inspectorii districtuali luându și aceste date intr'ajutoriu sa-si faca rapoartele către sinodulu archid.

Mihaltianu face amendamentul, că sa se tiparésca pentru a usurá culegerea dateloru școlare 3 forme de protocoale, a) pentru toti copiii apti de școlă dela 6—12 și 15 ani; b) prot. de înscriere, c) prot. de clasificatiune.

Propunerea lui Trifu cade, iera propunerea comisiunei cu adausele dlui Popescu se primesce.

Macelariu aduce la cunoscintia, ca Consistoriulu a intentionatu tiparirea tabelorlu pentru date, dara din pedecile ivite nu si-a pututu realiza intentiunile.

Propunerea lui Fodoréu, că sinodulu sa însareineze pre ven. Consist., a medilocí dela ministeriulu de culte, că lefele invetiatoriloru populari sa se platésca din cassele comunali, se transpune comisiunei școlare.

Referintele arêta, ca in punctulu alu 2-lea din raportu lipsesce nru incaperiloru școlerulu și nu se spune, ca in câte școle invétia copii la unu locu cu copilele și in câte despărțiti, propune a se face acést'a pre viitoriu.

Se primesce.

Se ia spre sciintia punctulu alu 3-lea despre școlele medii, și amintirea referintelui, ca va raportá separatu despre punctulu 4.

Cu privire la punct. 5 comisiunea propune, că Consistoriulu archid. că senatu școlaru sa se inviedie a elaborá unu regulamentu provisoriu pentru esaminarea profesoriloru de teologia și pedagogia, și sa-lu astérna in sesiunea prossima spre aprobare.

Se primesce.

La punctulu 6 privitoriu la instructiunea adulților comisiunea aru fi doritu, că sa cunósca dupa nume pre barbatii ce s'au ocupatu cu instructiunea adulților și se scie cum s'au remuneratu; se ia spre sciintia.

La pctu 7 cu privire la sum'a de 1000 fl. in partita intre invetiatorii bine meritati și seraci, comisiunea propune, că sa se faca două categorii de ajutóre amesurate trebuinteloru.

Se primesce.

Pop'a propune, că deorece Consistoriulu a impartitu intre invetiatori 2000 fl. sa se exprime din

partea sinodului parerea de reu protocolarminte, pentru ca n'a urmatu otarirea sinodale. Propunatoriulu la provocarea dlui Dr. Puscariu și radima propunerea pre pctulu 33 din prot. sinodului din 1873. (Reportulu aici nu e esactu. R.)

Presidiulu deslusiesce lucrulu, ca Consistoriulu arch. punendu-se pre bas'a § lui citatu sa convinsu, ca numai de 1000 fl. pôte dispune și si exprima parerea de reu, ca dep. Pop'a atribue fără motivu consistoriulu tendintie ce nu le-a avutu.

Macelariu iustifica procederea consistoriulu din cauza, ca inspectorii au întârziatu cu recomandarile cerute.

La propunerea dlui Branisco se trece preste propunerea dlui Puscariu, că sa se dee reproba dep. Pop'a pentru expresiunea neintemeiată, și preste a dep. Gaetanu, că sa se trêca la ordinea dilei fără a se aminti protocolarminte despre aceste — la ordinea dilei.

Referintele continuându raportéza cu privire la pctu 8, ca nru școlerulu admonate de regimu a crescutu in anulu trecut la 41.

Consistoriulu a staruitu prin inspectorii districtuali a impedecá reulu, inse fără succesu; de aceea a recunoscutu necesitatea imperiosa de a rendui o visitatiune amesuratu însarcinârei din partea sinodului din anulu trecut nru prot. 49 celu putienu fatia de școlele cele mai greu amenintiate; deorece inse referintele școlariu nu a potutu absentá din Săbiiu pre multu tempu, și acést'a dispusetiune nu sa potutu implini.

Comisiunea considerându necesitatea acestei visitatiuni și acea, ca salariulu de 1200 fl. e nesuficiente, pentru că referintele se póta face și referéda și visitatiuni propune, că cu privire la starea noastră finantiara sa se puna 600 fl. la dispusetiunea Consistoriulu școl. pentru remunerarea referintieloru și pentru efectuarea visitationiloru prin comissari consistoriali dintre asessori cons. séu din alti barbati apti; se voléza sum'a de 600 fl.

La propunerea dep. Dr. Petco, carea se primesce, se inchide siedinti'a.

Dela diet'a Ungariei aflâmu, ca in siedinti'a din 21 Maiu a. c., fiindu in desbatere proiectulu bugetului pre anulu 1874, a spusu ministrulu, ca deficitulu e de 31 milióne. Mai departe dice ministrulu, ca nu e acum tempulu acomodat de a vorbi despre modalitatea cum trebuie acoperitu acestu deficitu. Mai întâiu trebuie sa se votedie erogatele, mai întâiu trebuie sa se chiarifice mai multe cestiuni, dela cari aterna aflarea unoru modalități mai favorabile spre acoperirea deficitului. Unu lucru pôte sa-lu spuna de acum, și adeca, ca elu socotesce ca a sositu tempulu, de a nu mai creá pentru fia-care recerintia câte unu titlu nou de datoriu. Acést'a creare de credite speciali sub firme noué, cari au trebuinta a se popularisá și accreditá in piatiile de bani fia-care deosebi, mai departe depurarea cea perpetua de datorii, cu care ocaziune pentru de a esolvi 75 statulu trebuie sa dea totu-déun'a 100, nu pôte duce la nici unu rezultat bunu. — Dupa acést'a vorbesce ministrulu despre reform'a contributiuniloru ce are sa se faca și despre directiunea acestei reforme.

Consecuintiele crizei dela bors'a vieneșe, audimu cu durere, ca au inceputu a se estinde și asup'r'a comericiului, și inea nu numai asup'r'a celui din capitala imperiului, dara și asup'r'a comericiului din provincia. Afara de emerciu au mai lovit crisa acést'a o suma de impiegati (amploiati) și alti privati din toate clasele sociali.

Scirile din Rom'a promitu unu evenimentu nou in tempu scurtu. Sanatatea Papei este dupa „Cöln. Volkszig.“ mai multu in stare de a ingrigi pre

cei ce-i atinge viétia papei decât de a-i linisef. In launtrulu Vaticanului suntu două afaceri cari agita spiritele. Un'a este conclavulu pentru alegerea noului papa, și adeca, unde sa se constitué acestu conclavu, in Rom'a ori afara de Rom'a. Alt'a e pusetiunea, carea trebuie sa o statorésca biseric'a papista, spre a dá peptu cu deciderea camerei italiene, deca acést'a va est in contr'a corporatiuniloru religioșe. O depesia telegrafica din Rom'a dela 21 Maiu spune, ca Vaticanulu a recercatu pre puterile reprezentante la curi'a papale a imputeri pre reprezentantii lor, că la casu sa móra pap'a, sa ia Vaticanulu sub scutul loru deadreptulu. Pâna acum au respunsu reprezentantele Franciei și Brasiliiei in modu favorabile la atins'a recercare; instructiuni dela guvernele lor respective inea nu au.

„Prov. Corr.“ din Berlinu afla, ca imperatulu Germaniei va caletori in 15 Iuniu la Francofurtu spre a se intalni acolo cu imper. Russiei. De aci voru plecă impreuna la Ingenheim și Darmstadt. De acolo se pôte că in jumetatea de pre urma a lunei lui Iuniu sa calatorésca imper. Germaniei la Vien'a, de unde in dilele prime ale lunei lui Iulia va merge la Em s, la cura.

Din S p a n i ' a vine scirea, ca carlistii au surprinsu sub Tristani și don Alfonso S a n a h u j a , pre carea o apearu 150 voluntari. Dupa o apearu cervicósa voluntarii s'au predatu pre lângă conditiunea, că sa se lasé in viétia; dupa ce se predara inse fura impusicati in grupe de câte 6 și 8 insi.

Din C o n s t a n t i n o p o l e se telegraféza, ca Lesseps renomitu intreprindietoriu, carele a taiatu istmulu dela Suez și a impreunatu marea mediterana cu marea rosia, negociéza cu guvernulu rusescu pentru concessiunea unui drumu de feru dela Orenburg in Russi'a preste Asi'a centrale, până la Pesiaver in Indi'a. — Alta scire din Genev'a afirma, ca Russi'a in principiu s'a inyoitu a dá concessiunea.

Siahulu Persiei a sositu in Russi'a, unde a fostu primitu cu mare pompa. — Pre diu'a de 5 Iuniu va sosí Siahulu la Berlinu.

Caus'a sesiuniloru parochiale gr. orientale din fostulu confiniu militaru banaticu.

Inea sub imperatés'a și regin'a de eterna memoria Mari'a Teresii'a s'a fostu provediutu fia-care parochia greco-orientala din Banatu, organizata dupa prescriesle préinaltului rescriptu declaratoriu iliricu, cu o sesiune intréga de pamentu, constatátore in tienuturile nemilitarisate ale Banatului de 32 jugere, iera in cele militare din 34 jugere. De-si donatiunea acést'a s'a facutu fără cea mai mica restrictiune apriatu numai pentru subsistinti'a preotimiei parochiale greco-orientale române și serbe și de-si aceste beneficii ale bisericei greco-orientale cu ocaziunea introducerei cârtiloru funduarie in confiniulu militaru banaticu la anulu 1803, iera in partile nemilitarie ale Banatului la anulu 1857, au fostu petrecute că proprietate eschisiva a fondului parochialu greco-orientalu din respectiv'a comuna; totusi proprietatea bisericei noastre asup'r'a acestoru sesiuni a fostu adese-ori atacata in partile nemilitarie in casuri de treceri de groco-catolici, mai arareori inse și de privati, iera in partile militare acum cu ocaziunea desfiintârei confiniulu militaru s'a fostu impumnatu și pasu cu totulu sub intrebare proprietatea acestoru sesiuni.

Inaltulu Ministeriu comunu de resbela imperi-ala și regescu din Vien'a, cu decretule lui din 3. Iuniu și 7 Iuliu 1871 desp. 10 nrii. 1732 și 3627 in caus'a sesiuniloru desu amintite a fostu intinatu

anume prefecturei militare cesaro-regesci din Timişoara, ca preoţilor greco-orientali pre viitoriu nu le compete dela erariu sesiunii, deoarece după dispoziţiunile §§ 1. 3 şi 7 punctulu 5 §. 23. p. 8 ale statutului organicu alu bisericei gr. or. române pentru Ungaria şi Transilvania susţinerea preoţilor români gr. or. şi fipsarea dotaţiunei lor s'a impus comunităţilor bisericesci, şi fiindu ca dela intrarea în activitate a acestui statut organicu erariulu nu aru fi îndatoratu a mai contribui la susţinerea preotimei biserice greco-orientale române, asiă dara toate sesiunile parohiale date de erariu preotimei spre subsistenţa ei, au sa se dea inapoi erariului.

De ore ce prin aceste ordinaţiuni s'a fostu pus sub întrebare proprietatea de preste 150 sesiuni parohiale şi prin urmare s'au fostu periclitatu în competenţa lor legiuita totu atâta preoţi gr. or. români, Pre Sântia Sea Domnulu Episcopu alu Caransebesului şi Consistoriulu diecesanu si-au ţinutu de sânta datorinţa a întreprinde măsurile corespunzătoare la mai înaltele şi pre-înaltele locuri pentru revocarea şi delaturarea desu amintitelor deciziuni ministeriale unilaterale şi conturbătoare de unu posesu secularu alu bisericei noastre.

Dupa mai multe staruinte la Ministeriulu ung. reg. de cultu şi la celu de finanţe, de alu caruia resortu aparţinea rezolvirea finala, în fine se comunică din partea înaltului Ministeriu ungurescu regescu de finanţe Pre Sântiei Sele Domnului Episcopu diecesanu alu Caransebesului în cauză a prementionate-lor sesiuni urmatoriulu rescriptu :

Ministeriulu ung. reg. de finanţe, nr. 16.805. Ilustrissime domnule Episcop !

Maiestatea Sea cesara şi regesca apostolica cu rezoluţiunea sea preînalta dto 19 Martiu a. c. din gratia a binevoitu a permite, că sesiunile erariale din confiniulu militariu banaticu, cari pre tempulu despărţirii sunt în posesiunea faptică a preoţilor români de ritulu gr. or. din confiniulu militariu, sa se lase şi mai departe în posesiunea totu acelor preoţi, şi că respectivilor preoţi şi de aci înainte sa se dea o desdăunare de bani de 3 fl. 15 xr. după fia-care jugeru, ce aru lipsi din aceste sesiuni, înse că preoţii denumind în staţiuni preotiesci, ce se voru crea de nou, sa nu faca pretensiune de a fi preveduţi cu asemenea sesiuni.

Despre care preînalta fapta de gratia, în urmă reprezentăţiunei Ilustr. Tale dto 6 Martiu, nr. 36 din anulu trecut, amu onore a te încunoscintă pre Ilustr. Ta cu acea observare, ca totu-deun'a amu dispus şi în privinţa aceea, că aretându-se în forma autentică pretensiunile de desdăunare de 3 fl. 15 xr. după fia-care jugeru a numitoru preoţi, pre bas'a acestora conspecte, sa se pōta face pasii

ulteriori în privinţa licidării amintitelor sume. Primesce Ilustrissime, spressiunea sincera a deosebitei mele stime.

Buda-Pest'a, în 5 Maiu 1873.

Din încredinţarea ministrului m. reg. de finanţe. B u d'a, m. p.

Credemu, ca acestu preînaltu actu va mangaiă deocamdata pre preotimea noastră ortodoxa română din fostulu confiniu militariu, care se vediuş ataca în singur'a-i dotaţiune secură şi regulată ce o mai are astadi densă.

Proselitismu.

(Urmare din nr. 36.)

Êca toate ce sunt pre capulu meu : Seracu scii ca amu fostu totu-deun'a şi totu cu datorie traiescu aci, neavendu nici dela parinti nimic'a nici dela comuna ; scii ca de mulere m'amu scapatu ; scii ca amu remasu cu trei prunci mici în grigîa mea ; scii din audite apoi ca din acesti'a 'mi muri după morbu de 4 luni scump'a copilă în etate de 7 ani ceea ce eră mângaierea mea mai mare, iera acum'a nereparabil'a mea dorere ; iera ceea ce nu scii pote inca, şi ceea ce pōte nu credi precum n'amu potutu nici eu se credu pâna acum şi nici altii, este ca, consistoriulu meu din Blasiu mai puse unu popa şi diumatate preste mine aci ! Tu camu scii frecările noastre de aci precum şi pre individii cari conduc acestea frecări şi prin urmare nu le mai enumeru dela început, me marginescu dara la următoarele : După ce ajunse abiă prin multe schimbări şi frecări a se face şi Spornicu popa gr. or. şi neprimindulu majoritatea poporului s'a dusu în Blasiu fără scirea mea şi a poporenilor mei şi s'a facutu iera unitu căci elu simplu cum este pre lângă aceea ca întorce cu elu şi 40 familie, faci şi promisiuni mari pre acolo în favorulu unirei şi asiă lu primă ; amu protestatu cătu amu auditu şi eu şi poporeni mei o parte, căci o parte-su deresi de Spornicu amu scrisu la Blasiu, amu fostu eu în persōna şi poporeni mei, înse fără folosu de-si cugetamu mai înainte ca pre basea portărilor şi zelului meu desvoltatu la ori ce ocasiuni chiaru toti poporeni mei se me acudie cu ceva şi inca superiorii mei nu me voru lasă de ocară, şi iera ca lucrulu sta din contra, căci nimenea pâna aci nu me acusă cu nimic'a, nici cei ce m'au visitatu n'au aflatu nimic'a şi totusi de ai scii ce mi-a facutu N, N, cându amu fostu în Blasiu, nu potu înse se ti-le spunu toate acum, destulu ca pre Spornicu 'lu instală preste voi'a noastră şi pre mine, căci n'amu voitu sa me impacu cu elu me suspendă dela oficiu, iera poporeni mei nevoindu ai dă chei'a lui Spornicu şi alu lasă se între în biserică dominec'a a trei'a din postu,

venira 3 gendarmi în puterea unei scrisori a vicariului Micu cătra oficiolatu scaunale şi la 30 insi i duse în arestu, uitându-se orasiulu întregu la acestu scandalu, erau sa me duca şi pre mine, cu ei, înse scapau de abiă, parendumi după aceea reu, căci n'amu urmatu S. Ioanu gura de aur „unde e turm'a acolo se mēga şi pastoriulu“ ; în astfelu de cugete totu me dusei şi eu că sei mângaiu bateru că Onisiforu din Ieoniu pre S. Paulu în carcer'a mamer-tina din Rom'a, înse temnicerulu nu me lasă ; vedui, ca erau într'o casa întunecōsa tîntuita cu scândure la feresti şi acolo că şi martirii ce patemiau pentru dreptate şi adevēru, cântau şi rideau, iera gendarmii dusera unu lacatariu ce descuiă biseric'a lui Spornicu şi apoi tîntu litorgia încungiuratu de gendarmi. Sudalme, injuratore şi batalie apoi întote părţile ; amu avere dela mosulu meu în biserică de 4—500 fl. v. a. carea fiindu eu preotu aci are se remăna acolo, şi acum'a astadi în totu postulu mare eu siedu în casa şi Spornicu cu socrus'o în biserică, pentru ca nota bine, socru-seu Popoviciu de-si din preotu gr. cat. s'a făcutu preotu gr. or. totusi acum suspendatu din partea consist. din Sabiu, pentru ca a lucratu în favorea gineres'o, că se trēca ōmenii cu elu, asiă acum se tîene şi elu de gineres'o de-si elu trecere formale n'a mai facutu,*) asiă dara mergo la slusibe, maslu, imormentări unii cu altii, spovedesce pre greco-cat., iera în altariu totu învētia pre Spornicu ca cum se faca fiindu ca acest'a nu scie nimic'a. — Ōmenii mei o parte mare mergu la gr. or. la biserică,**) şi duc copii la botediulu acolo etc. etc. Toate că toate amice, dara din Blasiu, căci m'amu contrariatu mian trasu şi 20 fl. din subsidiulu anuale de pâna acum'a, pōte i s'au datu lui Spornicu de drumu cându fu acolo, apoi din sum'a cea-lalta 40 fl. mi s'a opritu pâna voru vedē ca m'amu impecatu cu Spornicu, iera acum în acestu postu pre cându erau veniturile mai bunisōre mi le duce Spornicu cu socrus'o Popoviciu din gur'a copiilor mei pentru cari numai amu altu de cătu vr'o 3 galete bucate şi 3 corfe fasole şi altu ce-va chiaru nimic'a vinu S. pasci şi n'amu nici eu nici copii o haina nouă, adi îi tînu încuiati că se nu iēsa afara în orasiu cu rupturile vechi ; de presente ne saturămu cu cucurudiu furtu, căci prescurile le duce Spornicu cu socrus'o ; din a două duminēca din postu n'amu mai capetatu nici unu cruceriu fără 2 pitule dela

*) Dōra se va rusinā a trece iera ; noi înse aşceptamulu dela Ven. Consist. din Sabiu că se lu-semneze pre acestu preotu ōre cum, că asiă se nu mai conturbe ordinea buna între crestini.

**) Si amu auditu ca dta la cea romano-catolică ; Scimu altu cum ca si dta esti otira de papistasu mare si chiaru pentru aceea ne si mirămu ca esti astfelu gonitu de parintii dtaile din Blasiu, si nu remuneratu inca ! j.

FOISIŌRA.

Prelegere publica,

Despre pauperismu cauzele şi delaturarea lui, cu privinţa la referinţiele transilvane.

(Fine.)

Dupa ce und'a prima s'a fostu reslatitu asupr'a Germaniei întregi n'a trecut multu şi a urmatu unu refluxu, şi astadi industri'a germăna tîene concurenţia cu ori ce industria din lume. Dara sa mai luāmu şi altu exemplu. Regatulu celu micu alu Belgii, carele după milurile patrute mai ca e mai micu decâtu jumetatea ariei transilvane, căci este numai de 534 miluri □, după luptele din lun'a lui Novembre 1830 se desparte de Oland'a, în Ianuariu 1831 se alege unu principe din cas'a Sassen-Coburgu sub nume de Leopoldu I de rege şi în 4 Ianuariu se prochiama Belgiiu de statu neatarnatoriu, bā primesce şi o parte a detoriei de statu dela Oland'a a suprasii. Si cu toate aceste, cu toate mai departe, ca atātu în privinţa climatică cătu şi în privinţa fertilităţii pământului este mai putienu de cătu mediocru sustiene 4.984.450 locuitori, impartiti în 91, di n ō u e - d i e c i şi un'a de cetāti şi în 2445 comune curale. Acestu statutiu este strimtoratu între rivalulu statu alu Olandei, între colosulu francesu şi germanu pre contienatu şi între colosulu britanicu din colo de canalu. Dara i pēsa acestui statutiu ce-va de aceste ? 'lu cuplesiescu ele ? De locu nu. Din vr'o câte-va date statistice se pōte vedē numai decâtu ce putere de viētia desvōlta Belgiiu. Din productele sele de feru, stiola, arme, masine, humbacarii, tiesetori de inu, cânepa şi urdici şi alte, face unu esportu anualu cam

de 6—700 milione de franci. Pentru că sa se pōta aceste, firesce, populatiunea este impartita în proporţiuni amu putē dice aritmetice, la agricultură, la industri'a comēciu, la arte frumōse şi la sciētie. Mai departe ne arēta şi alte impregiurări, cum sunt drumurile de feru, drumurile de tiēra, canalurile, post'a şi telegrafulu, ce vitalitate este acolo. Asiă d. e la an. 1866 lungimea drumurilor de feru eră 2.285 chilometri (308 mil.) dintre cari 755 chil. întretienuti de statu şi 1530 de chil. de privati ; la 1871 eră de 427 mil geografice. Transportulu pre drumurile aceste a fostu în a. 1865 numai pre liniile statului 10,677,963 pasageri şi 14—15 milione māgi de marfa. În proporţiunile aceste sunt şi oselele şi canalurile. Post'a a espedatu în 1864 30,411,004 epistole, 25,837,312 esemplarie de diurnale şi 10,965,989 scripte diverse. Telegrafulu avea în 1866 307 birouri etc. etc. Flot'a comēciale are o suma de vase dela 500—1600 de tōne (o tona 2000 pd.) Toate aceste firesce ca nu se facea, poporatiunea nu potē sa crēsea, starea cea buna materiale, agricultur'a, comēciulu şi industri'a nu poteau sa se radice dēca ōmenii stau cu mānile subsuori şi aşteptau că sa li se intemple ce li se va intemplă. Belgianii s'au pus pre lucru, au facutu scōle de totu soiulu, au infintiatu biblioteci comunale şi asiă s'au pus în rendu cu natiunile cele mari ale Europei în impregiurări mai nefavorabile, radicēdu-se, din impregiurări şi mai nefavorabili decâtu sunt astadi ale noastre. Un'a obiectiune se pōte face, ca din populatiunea acest'a totu nu s'a potutu estermi-nā cu totulu pauperismulu, ceea ce ne dovedescu stricurile ; la acest'a înse trebuie sa observāmu, ea seraci'a de totu nu se va estermi-nā nici odata, dara ca nu va fi unu bunu (reu) comunu alu unei tieri întregi, după cum este acest'a în din'a de astadi cu putiēne excep-tiuni tier'a noastră întregă.

Mai vlnē acum o impregiurare care nu trebuie perduta din vedere şi adēca, ca drumurile de feru ce le avēmu dejă nu se dovedescu asiă după cum le aşteptāmu. Ele nu iolēsnescu comunicatiunea mai tare că în trecut şi negoliulu de susu, pâna cându drumurile remānu infundate nu o sa-si faca deposite mari în tier'a noastră. Din impregiurarea acest'a, prin urmare putēmu fatia cu viitorulu nostru presupune, ca vomu avē tempu inca sa ne arangiāmu pentru venitoriu.

Dara aici ni se pōte face obiectiunea, ca industri'a noastră viitoria nu va sa aiba piatie, pentru ca, pâna cându stau drumurile noastre infundate, pre Dunāre şi pre drumurile de feru dela Verciorov'a în Romania voru lunecă totu feliulu de mār-furi spre orientu şi asiă si în casulu cându mai târdiu se voru deschide drumurile noastre de feru spre orientu putēmu ramānē paralisati, pentru ca din occidentulu celu bogatu se va straplantă industri'a şi comēciulu în tierile învecinate, giuru impregiurulu nostru, unde comunicatiunea cu occidentulu la tota intemplantare va fi mai viia inca înainte de a se desfundă drumurile noastre. Atunci pâna sa ne reculegemu si noi ne vomu află încungiurati de toate părţile de piatie incarcate, cari nu voru avē lipsa de industria şi de comēciulu nostru. Prin urmare noi de aici din Tran'a sa ne luāmu din'a buna dela ori ce venitoriu bunu si sa aşteptāmu în linisce musulmana sa vina ce va tramite Allah preste noi !

Activitatea populatiunei unei tieri este, că si a individului. Nu trebuie de exemplu că cinev'a numai sa mostenēscă dela parinti avere, că sa devina bogatu, nici că sa se duca în Americ'a, Californi'a sēu în Peru, că se desgrōpe aur şi diamanaturi. Noi avēmu exemple destule, de ōmeni, cari devinu bogati între ōmenii bogati şi asiă este si cu popō-rele, precum amu vediatu cu Belgiiu. Noi înse nu

nise streini, cari n'au știut ca mi-au trasu epătră-frulă din grumadi și două presenre pre cari — în lipsa de pâne — de-si n'au fostu puse înaintea altariului totuși — le amu mâncatu că și cel'a din scriptura pânele punerei înainte! Adă e chiaru diu'a tergului aci, înse n'amu nici unu banu; aproposu, adă amu primitu cele tramise de domn'a ta, spune adenc'a mea mulțimă pentru tôte, iera dăca și tu ai vr'o vechitura tramete-mi-o căci întorsă a potutu face servitiu pentru copii, căci crucerii mei îi manăca Spornicu acum'a. —

(Va urmă)

Vien'a, în 16/5 1873.

O corespondința originală din Cernăuți a lui „Wanderer“, dice despre viața, activitatea și morțea episcopului Hacmanu cam următoarele:

Morțea episcopului Hacmanu, de curendu denumit de regimu de Metropolitu, înse din partea bisericești nerecunoscutu de atare, așteptată (morțea) fără frica din partea dieceșei Bucovinene și urmata surprindătoru iute în 13 Aprilu în otelulu „Wilder Mann“ în Vien'a, a oferit diurnalelor vieneșe ocaziunea a aminti prin cuvinte gloriificate despre viața și activitatea, și a deplânge pierderea lui. Și mai multă s'a ostenit „Czernovitzer Ztg.“ a decora sicriulu reposatului cu cununii diurnalistice de lauri; această fôia i-a consacratu unu articolu de fond, care ne prezintă în trasuri tare marcate și colorate grôse unu chipu, despre care fîa-cine, cine cunôșce pre episcopulu Hacmanu că omu, arhieru și cetățienu, trebuie să dica, că în elu se afla tôte alte, numai adevărulu nu.

Vis-a-vis de atari laude exagerate, cari nici din punctulu de vedere alu proverbiului: „de mortuis nihil nisi bene“ nu potu apărea rectificate, pronunția foile independenți a tuturor limbilor preste reposatulu o condamnare, după cum o atare mai ca nu a mai lovit pre unu episcopu.

Fatia de o asiă mare divergență și contradicere în judecat'a despre arhieru nostru, nu va fi publicat'ă nebinevenit de a audi despre viața și activitatea reposatului, nu laude exagerate nici calumnia veninoasă, ci o biografia scurta și adevărată, și și vocea dieceșei și a atătoru persône, care au fostu în pozițiune a cunôșce pre reposatulu mai bine, decâtu unu diurnalistu spulberat din Bucovina sau unu publicistu platit din Vien'a.

După acestea urmăza biografi'a, din care vedemu că Euthimiu și după aceea că calugeru Eogeniu Hacmanu e nascut în Vaslăuți în Bucovina în 20 Ianuariu 1793. Dela natura indiestratu cu putiune daruri spirituale, avea de a multămi progresele me-

diocre ce le-a facutu în școl'a poporale, și gimnaziulu din Cernăuți și mai apoi în celu din Lemberg și Varsiovi'a, diligenței se se și severității unchiului și educatoriului său Ignatie Hacmanu. După absolvirea gimnaziului veni cu alți trei colegi ai se la Vien'a pre spesele fondului religionariu și studiă aci teologi'a la facultatea romano-catolică; după mai multe încercări nesuccese de a se casatori intră la 1824 în tagm'a calugarășca, și la 1835 fû denumit prin influența și ajutorulu strainilor de episcopu alu Bucovinei preste tôte așteptarea și spre surprinderea întregii țieri.

Dăca privim viața și activitatea lui Hacmanu din punctulu de vedere alu unui învătătoru, unui administratoru alu bisericești, — sentința asupr'a lui e nefavorabilă în mesura mare. Că învătătoru n'a fostu nici lumin'a lumii nici sarea pământului; elu n'a contribuit nici prin învătături evanghelice spre luminarea, nici prin o viață plină de iubire spre recrearea clerului și comunei bisericești. Din contra elu a opresu fîa-ce miscare pre terenulu progresului spiritualu prin aceea că totmai cele mai talentate și bune poteri ale dieceșei au fostu în continuu obiectulu disgratiei și persecuțiunii lui.

Că preotu iubea splendoru esteriôru la ceremonii bisericești; înse devotiune adevărată nu aretă nici cându, d'n contra elu contorbă în aceea chiaru și pre preotii asistanti prin strigate și isbiri și ducea prin aceste mahnuțiuni în publicu.

În fine, că administratoru alu dieceșei ducea unu regimu biser. absolutisticu, înaintea căruia trebuia să amutișca vocea Consistoriului.

Regimulu biser. absolutisticu, de-si necanonicu și nebisericescu, pôte fi justu și binefacetoriu, dacă purtătorulu e indiestratu cu înțelepciune și înșufletitu de dreptate și iubire; în impregiurări, cându adăca clerulu și diecesanii suntu îndereptu în cultură, regimulu biser. absolutisticu pôte fi chiaru necesariu. Aici aceste propozițiuni înse nu se loveau. Membrii Consistoriului întreceau, după cum e cunoscutu, spiritualemente pre episcopulu Hacmanu, de-si elu în continuu i vorbea de reu, și cumea sensulu lui de dreptate și talentulu de administrațiune erau tare slabie, documenteaza cele multe mesuri întorse, prin cari bieta dieceșă s'a transpusă într'o pozițiune deplorabilă. — Cunoscutu este că cine va trebuia să ignoredie numai simțimintele se se de românu pentru că sa castige gratia episcopului Hacmanu, și sa fîa indiestratu cu parochie bune și demnități înalte.

Spatulu angustu alu foiei nu ne concede a descrie în detaliu viața și activitatea reposatului episcopu, cumea înse cele ce amu scrisu până aci

Încheiăm cu cuvintele din unu tratatu micu despre acest'a tema, în care se dice:

„Mijloculu contr'a pauperismului, a căruia esistență, abstragendu dela impregiurarea, dacă a mai fostu și mai înainte asiă cev'a sau n'a fostu, nu se pôte îndoi nimenea, trebuie să se nască în acelu modu, cum s'a nascut civilizațiunea noastră întreagă, adăca prin dezvoltare liberă. Libertatea industriei, libertatea comerțului, delaturarea tuturor privilegiilor, înlesnirea modurilor de câștig, lănga acest'a în fine e de a se adăuge înaintarea culturi spirituale și morale a tuturor claselor.“

Adăugemu înse la acest'a încheiere, numai decâtu, că spre punerea în lucrare a unei opere atât de mari se cere energică activitate a întregii noastre înțeleștine preotiesci și mirenesci. Acest'a înțeleștina trebuie să se folosască de tôte mijlocele capacitanđu și indemnându pre poporu că sa-si tramita copii la meserii și la învătăturile și științiele reali. Unde se potu face institute, în cari sa cultivăza industria, sa se facă, căci acest'a va fi cu atât mai bine; aceste, voru lucră și mai cu sporu și mai siguru contr'a saraciei din țier'a noastră.

Ferice de aceea generațiune a înțeleștinei preotiesci și mirenesci, carea va înțelege și va lucră în direcțiunea acest'a, pentru că ea 'si va creă unu monumentu viu pre seculi, unu monumentu, carele va fi unu poporu întregu, unu poporu fericit, unu poporu, a căruia inimici, fiindu că lumea este făcută odată că se apretieze averea, se voru prefăce pre tôte punctele în amici.

Dorința noastră dară, și năștința noastră domnilor, este că și noi sa ne putemă numără între acei ce cu putienulu lor au năștitu sa contribue la oper'a cea plină de osteneli, dară și bogată de resplădire.

în trasuri generale, nu e părere individuală sau vorbe malitioșe, se pôte vedé evidentu din urmatoriulu pronunțamentu alu preotiei diecesane:

(Va urmă.)

T.

Munți apuseni.

Abrudu, în 16 Maiu 1873.

Diu'a de 3/15 Maiu numită și diu'a libertății din partea poporului, cari au avut, nefericirea a fi strivite de apigulu picioru feudale, este pusă din partea acestor'a între serbătorile naționale bis; dară cu deosebire poporu român carele mai multă că ori care au avut de a geme și de a versă lacrimi de sânge în pământulu celu usurpatu de faraonii moderni, și dateaza dela acest'a di a emancipării se se renascerea sea din sclavia, în carea 'la oșendise degradatele și necuratele intențiuni puse în lucrare prin codicele verboecianu, care neconsiderându dreptate, morala și meritu pronunțarea în lume famosulu verdictu „Rusticus praeter mercedem sui laboris nihil habet.“

Acest'a di sântă de 3/15 Maiu, pentru carea poporu român în anul 1848/9 a pus de pretiu a rescumpărării se se viața alora 40.000 martiri, — înțeleștința română din Abrudu și atinștinți o au serbatu într'unu modu demnu de imitatu punendu celoru cădiți în luptă pentru libertate unu monumentu, pre carele dintele timpului nu 'lu va rôde și nici spad'a și ferocitatea despotului nu 'lu va putea șterge și care în seculi va străluci posterității că unu faru luminos aretându-i met'a spre care are de a acurge că în eternu sa fîa gloriificată și demna de sacrificiu — ce l'au prestatu națiunea și dilele de grea ispită.

În diorile diminetiei deodată cu radiele aurorei prevestira sunete de treasuri locuitorilor din Abrudu, că s'au apropiatu diu'a cea festiva în carea totu natulu are a merge spre a aduce rogatiuni Ddieului celui atotopoternicu de multămită, pentru binecuvântările ce le-au reversat asupr'a represiunții românilor adunată pre „câmpulu libertății“ și a dice celoru 40.000 martiri naționali într'unu anim'a sea: „Dormiti în pace umbre!“ voi v'ati implinitu chiamarea! iera memori'a v'ăștră ne este scumpă! — căci voi ajutati de providența divină cu potera tare și cu brățu înaltu ati ruptu jugulu scaviei și n'ouă ne ati lasatu cleinodulu celu mai scumpu... libertatea, și totu-odată a-jură, că pururea vomu luptă pre terenu legalu pentru aceleași idei sântă...

Servitiulu dămnediescu s'au ținutu în ambele biserici române, — la 9 ore conformu previei conștelerii fratiesci fiindu adunată înțeleștința în localulu casinei române, unde flutură stindardulu naționalu cu inscripțiunea 3/15 Maiu 1848 acceptându venirea oșpetilor dela Rosi'a și Buciumu, — și îndată după venirea acelor demni barbați pornira în rendulu celu mai frumosu la biserică gr. or. din locu, unde după saversirea cultulu divin se ținū parastasu pentru martirii naționali, pontificându D. Protopopu I. Gallu dinpreună cu alți doi preoti, după care cantându-se „descăptate române!“ și „dormiti în pace umbre!“ — D. Parochu Dionisiu Adamoviciu ținū o cuvântare foarte potrivită actului de serbare; — de aci mangaiat în conștința, că au satisfăcutu unei datorinșii pre cătu de sântă pre atātu de nobile se reintornara în localulu casinei la unu banchetu, carele judecându-se valôrea morala a acestei serbări au facutu aceea ce momentuositatea dilei și pia memoria acelor repostați le-au înșuflatu și dictatn a-face, au depusu cu toti omagiulu reverinșiei pentru simbolisarea monumentulu că ideile libertății — că eflusulu unei culturi adevărate, — în eternu sa fîa centrulu tendinșilor române. Că sa nu fîa indiscretu vinu a-constată în onôrea și spre laud'a participatoriilor la acestu banchetu, că în urmă inițiativei a unui pre vrednicu barbatu alu nostru, s'au facutu o colectă pentru fondulu academiei române înștiinșându, a cărei rezultatu fû, că dela 38 de oșpeti cari au asistat la petrecerea acest'a națională s'au adunatu pentru scopulu menșionatu o sumă ce trece preste 1200 fl. di o m i a d o u e s u n t e fl.*) cari în partea cea mai mare déjà s'au și depusu,**)

*) Speru că d. Adv. I. Crisianu, carele este alesu de casieriu pentru acestu scopu, nu va întârziă a dă publicității numele d. contribuștin.

**) Ce frumosu, bă folositoru aru fi fostu pentru poporu din munșii apuseni, dacă se cugetă cumva în momentele cele festive la o școlă normală, sau și un'a reală, sau industriale, dară nu la ceea ce e mai putienu de lipsă, la academia. Dealtmintrea în anul 1865 s'au mai fostu facutu o subscriere în Abrudu pentru academia în sumă de mii de florini. Amu dorî sa șcinu că ce s'a alesu de aceea subscripțiune.

R.

avemu cuventu a ne teme că va sa ne aflăm între bogati celu putienu nu între bogati de ceea ce va trebui mănă poimănă orientului, de industria și în casurile posibile de mai susu, pentru că în concurența liberă este unu farmecu care face minuni, acestu farmecu este o n o r a b i l i t a t e a și p r o m p t i t u d i n e a. Și chiaru piașiele orientulu sa ne lipsesca încă totu ne rămăne unu câmpu deschisu și încă foarte largu în patri'a noastră. Căci este știut, că este lege naturală, că cu câtu productivitatea omului este mai viia cu atât'a se amplifică mai tare; până cându populațiunea unei țieri se mulțimesce cu trebunștie putiune, ocupa puteri putiune și specialitățile de lucru mai nu sunt, îndată ce se înmulțiescu trebunștiile se înmulțiescu și specialitățile productelor dară și a le producătorulu, cari din urmă apoi se ajută unii pre alții. La aceste înse se ceru bratie de omeni, căroru li se deschide câmpu de câștigu imprumutatu. Dacă se pôte aplică unde-va proverbiulu, că o mână spală pre cealaltă și ambo fati'a; aici este chiaru loculu, căci meseriasi se împintenescu unii pre alții, pre acesti'a 'i împintenesce comerțulu, care le pörta produsele dela unu locu la altulu și acesti'a toti împintenescu la lucru pre producători, nutrementulu lor și a productelor lor crude: pre agricultoriu, pre păștoriu sau ecoponu de vite, pre gradinariu, pădurariu, pre băiesiu etc. etc.

Firesce, că pentru că sa aiba efectu o întreprindere asiă de înșemnată, de a șterpi pauperismulu, trebuie să fîa purtată cu rationamentu. Sa nu se șleiască activitatea producătorulu că a celoru din zunșturile evulu mediu, ci sa mărșă mână în mână cu spiritulu timpului, și cu deosebire cu spiritulu de asociațiune și de câștigu siguru, de și mai putienu. A câștigă în fîa care di 10 xr. e mai multu de cătu cându câștigă cineva în un'a din 10 dile 80 xr.

și totu-odată s'au constituit și un comitet central și alte filiale totu pentru acestu scopu prin comunitățile învecinate, a caror energică lucrare sum de firmă convingere ca va fi încoronată de un succes splendid, despre ceea ce mi țienu de datorința a incunoscință la tempulu seu pre p. t. publica cetitoriu.

Acesta este monumentulu — pre carele înțelegința română din Abrud, Rosi'a și Buciumu l'au zidit spre eternă memoria a libertății castigate în 3/15 Maiu 1848, prin sacrificiulu celor 40.000 martiri naționali, și această faptă a bravei noastre înțelegințe carea cunoscându-si misiunea într'unu modu atât de demn și nobile, atestându pre deplinu, ca virtutile celor caduți în lupta pentru libertate, egalitate și independența națională s'au transpus în animile noastre și ca libertatea creată prin suferințele trecutului va aduce fructele dorite, deca nu vomu încetă la toate ocaziunile a depune filerulu pre altariulu națiunii pentru înflorirea și gloriificarea eternă a numelui de român.

N. A r o n u.

Cinca-mare, în Sambet'a S. Pasci 1873.

(Urmare.)

Acestu pasagiu este o batjocura, care numai autorelui, se pôte impută, de este imputaveru, este o calumnia aruncată în fati'a mea fără frica de Dumnezeu și de responsabilitate după moarte, o anatema nemeritată dela unu adm. pret. și malitia, iera cu scopu de a-mi deonestă person'a mea în ajunulu sinodului archid. a buna sēma cu precalculatiune de a preocupă mintile celor cu mandat și ai castigă pre parte-i, căci cântătorulu acestor'a aru fi omulu statului organicu și alu progresului.

Care-su faptele mek publiche pre terenulu bisericesc severitate de mine în detrimentulu binelui comunu? Pâna nu le spun și dovedesci te declară de calumniatoriu și omu fără adevăru. — Nu amu turburatu viața biserică, nu amu vatematu respectulu socialu. Asertele cinst. tele din acestu pasagiu le declară publice de simple minciuni și scornituri pocite și s'uchiate.

În specia este minciuna, ca on. redacțiune a „Tel. Rom.“ nu mi-ar fi publicatu la espres'a mea dorința totu articuli trimisi spre publicare de interesu publicu, care pôte testifică acest'a ori și cându. Nu mi-a închis colonele, căci eu amu scrisu totu deun'a seriosu și amu combatutu prejudețele, vitiurile și faptele rele, comise spre pagub'a noastră biserică-scolară și fundatiunale. M'amu straduitu, a-mi da informațiuni adevărate, pentru cauzele noastre bisericesci.

Nu scii cinsti'a tea de acestea nimic'a? 'Mi pare reu destulă! Este minciuna în specia, ca nepublicându-mi corespondințele st. d. redactoru alu „Tel. Rom.“ a-si fi fugitu în legiune antagōnă, și mi-asi fi versatu veniu asupra poporului nostru credinciosu, căci spre luminarea acestui'a me luptu mereu și să scii ca învingere în parte amu castigat dejă. Pâna nu-mi spuni specialmente faptele mele nedrepte și pecatele mele comise, 'ti declară afirmațiunile generale de nefundate, nedrepte, de adevărate minciuni, și tendințe reutaciōse.

Totusi me bucuru ca ai speranția de mine ca nu voi mai orbecă. De ce nu dai detaiu faptele mele publice comise și-lu tragi în rezervatiunea-ti mentală?

Eu nu amu orbecatu, ci pre bas'a legii positive amu combatutu ilegalitățile comise, în fati'a barbatilor de incredere și a clerului, care încă a luat parte cu votu informativ la colegiulu de scrutinare în Agniti'a, unde prevalența majoritate au desaprobatu și condamnatu — procederea-ti. — Astfel de lucru s'au intemplat diu'a la lumin'a sōrelui și nu pre întunerecu și pre ascunsu, cum a urmatu renunțările circulare, de care mai cascigasemu și după scrutiuni.

Mai departe continua coresp.

„M'ai improsacatu cu fără de lege și presiune înaintea „comisiunii scrutatoriē“, fiindu ca eu mi-amu usnatu sântulu meu dreptu că administr. tractulu mie concediutu, dîcendu, ca amu recomandat pre dlu S. P. de a fi alesu de deputatu la sinodulu archid.“

Este dreptu, că noi amu declarat procederea cinstiei Tale de ilegală și imorală, fati'a cu alegerea dep. sinodali mirenii, și amu doveditu această

faptă a cinstiei Tale, cu documente scrise de mână propria-ti.

Noi negăm, ca ai fi avutu sântulu dreptu, și detorința de a face încercări de corupțiune, și-ti spunemu, ca nu ai recomandat numai pre st. dnu Dr. Stefanu Pecurariu, care cu bucuria vedemu, ca este în altu cercu alesu, ci ai poruncitu „că ori și cum acestu st. domnu sa se alēgă“ aducendu propunerea din Agniti'a înaintea preotilor, bă pre mine m'ai și batjocorit spunendu confratilor Agnitiēni, nisce lucruri neintemciate, pentru care ne vomu trage sēm'a de alta dată.

Nu te-ai țienutu strinsu de lege, atatu în S. Martiu a. c. câtu și după aceea. Eata ca de ce nu:

§. 91 din stat. org. de care ai doveditu de mai multe ori, ca nu voiesci a ascultă, face deosebire între cleru și mirenii. Clerulu 'și alege independent de mirenii, deputatii sei și mirenii iera independent de cleru deputatii mirenii. De unde urmēza logice, ca fiindu poporulu nostru credinciosu și maturu pentru acestu dreptu frumosu constituționalu, amesteculu clerului la alegerea dep. mirenii este opritu. Noi mirenii nu amu influențiatu pre cleru la esecerea dreptulu lui, prin urmare nici cinsti'a Ta nu ai avutu dreptu legalu a te amestecă la alegerea mirenēscă. Dovēda §. 91. lit. b. d. e. f. g. h. din stat. org. —

Deca totusi ai încercatu și cu efectu în parte presiune asupra mirenilor, acest'a este contr'a legii, este ilegală, și imorală.

Noi asiă dara amu fostu pre basea legală, cându la locul competentu amu combatutu această ilegalitate comisa de cinsti'a Ta.

În aline'a următoria depun o parte marturisire despre presiunea făcută, și o escusi într'unu modu ridiculos. După analogia-ti profesată putemu afirmă și noi, ca nu mai este de lipsa statutulu org, căci face prea mare confușiune și incurcală, nu mai este de lipsa de a mai avea noi protopresbiteru, scaunu protopr. ci toate acestea institutiuni legale sa le punemu în gramada și apoi sa le ducemu la Sabiulu căci noi nu amu fi harnici de ele.

Frumose concepte mai posiedi cinsti'a Ta despre constituțiunea noastră liberală biserică.

Este dreptu ca venindu la mine omēni, presionați prin cercurile coruptive emanate diu'a și nōptea din parte-ti, și întrebându-me, ca ce minune pôte sa fie de cinst. Ta me ignori pre mine și pre dlu Codru, cari amu lucratu și lucrăm necurmatu pentru luminarea poporului nostru, cîndu-ti puruncēla draconică le-amu spusu parerea mea și amu disu, ca scriptele cinst. Tale sunt pampflete și o batjocura asupra înțeleginței civile cunoscute în scaunulu nostru alu Cincului-mare, bă chiaru ti-amu scrisu sa revoci ce ai scrisu, ca de nu, eu voi fi silitu ori și cum a combate această procedere administratōrēscă. Ti-amu și scrisu, ca dlu I. Zaharia se reintōrca cei 5 fl. scosi contr'a cerculariulu cinst. Tale din seracutiulu fondu prot. și sa nu scadeti acestu tesauru de mare pretiu. Nici un'a nici alta ai făcutu și în fine nu a ascultat majoritatea poporului de cânteculu pocitu alu cinst. Tale.

Crede-mi, ca este unu dreptu, și alu bunei cunvîntie electorale de a se recomandă la ai sei de candidat spre a fi alesu.

Sa te fii recomandat cinst. Ta pre la preotie de a fi alesu de deputatu clericalu din acestu cercu, nimic'a nu aveamu sa-ti obiectezu, dara fiindu, ca ai esitu din tagm'a preotiescā, și ai agitat poganesce contr'a noastră în scaunulu nostru, pre cându aveai lucru destul prin scaunulu Noerichiu, unde dinaintea nasului-ti, nu te-au crestatu multi, a buna sēma vei crede, ca dōra eu și pre acolo me voi fi recomandat de candidat, — amu fostu silitu a-ti combate această procedere nelegală.

Încātu calumniezi și pre stim. dou comissariu I. Codru Dragusianu și-lu numesci de unilateralu, bă i dici ca nu si-a sciutu țienea contu de misiunea sea, nu me aflu îndreptatitu a-ti refrânge această cutesanția și obrasnicia, cu care ataci unu barbatu încaruntitu în lupta și stradointia pentru luminarea poporului nostru. Speru ca densulu 'ti va raspunde după cunvîntia și nu va avea de lipsa nici la svaltulu cinst. Tale la compunerea comitivei. N'ai dreptu, cându dici, ca eu asiă fi esitu din competența mea de dreptu, cându amu cerutu pedeps'a-ti pentru calcarea legii. Eu asiă sciu, ca făradelegea trebuie sa se pedepsēsca.

În sensulu păcii amu lucratu eu și lucru pre calea legală și morală, dara nici odată cu ignorarea legii.

Cinsti'a Ta ai agitat asupra poporului nostru pre cale ilegală și imorală și abuna sēma poporulu în parte ti-au datu respalță și togm'a poporulu cunoscendu pre calcatoriulu legii și va isbandi și pre venitoriu cruntu chiaru asupra-ti.

Rogu pre on. publicu cetitoriu sa aiba îndulgiția cu mine, căci amu fostu în responsulu acest'a cam lungu, căci caracterulu, onōrea-mi și pozițiunea socială imperativu mi-au impusu sacrulu oblegamentu de a respinge alari necalități și scornitori malitiōse, fără nici unu temei și a le declară de adevărate calumnii.

Dlu adm. prot. Grigoriu Maieru i recomandă tresvia, studiarea legilor și observarea lor, mai buna prejudecare, alegere de expresiuni mai moderate și specificarea faptelor pre cari voiesce a le combate publice, ca de nu altmintrea nici corurarii Lai'a Oprea și soci'a-i nu-i da credimentu. Asiă se fie.

Moise Branisce,
archiv. scaunulu și presied. comit.
paroch. etc.

Nr. 1277
civ. 1873.

Citatie edictale.

Prin scaunulu judecatorescu reg din Muresiu Osiorheiu se face cunoscutu, ca în cauza de esecutiune a fondului episcopoli Mog'a contra Ferenz Horvath din N. Ernye peto 2600 fl. v. a. c. s. c. avere nemiscatōria acestui din urma sequestrată prin judecatoriā s. a: tota averea nemiscatōria în comun'a N. Ernye și pre hotarulu acesti'a, precom se afla ea în protocolulu de sequestrare și estimatiune, carea face în pamenturi aratōrie 209 jug. 48⁰, grădina și fenatie 86 jug. 718⁰, vii 3 jug. 435⁰, pasiune 13 jug. 739⁰, locuri de padure 55 jug. 111⁰, pamentu neproductiv 3 jug. 493⁰ în pretiulu totalu de 57,465 fr. — se va licitā la cas'a subscrisului în comun'a N. Ernye în 30 Iunie, și 30 Iuliu, de ambele ori înainte de amēdi sub următorele conditioni, ca averea nemiscatōria se va potē vinde laolaltă în diu'a prima în pretiulu estimatu sēu și preste acest'a; dara a dōua di sub pretiulu acest'a, 10 % vadium din pretiulu estimatu se va platī anticipative, ca dreptulu de proprietate 'lu căsciga cumperatoriulu numai prin solvirea deplina a pretiului de cumperare și ca pretiu de cumperare se va solvi în dōue rate egale și anume diumetate după diu'a de licitatiune, cea-laltă diumetate după 3 luni împreuna cu 6% interese, ca în casu de neobservare a acestor conditioni se va ordinā o licitatiune nouă la rogarea incusatoriului și a creditorilor ipoticiari pre spesele cumperatoriului, cându averea nemiscatōria se va vinde și în parcelle singurate și sub pretiulu de estimatiune și vadiulu 'lu va perde în favorulu incusatoriului. —

Conditionile de licitatiune se potu vedē la acestu scaunu judecatorescu în protocolulu de estimatiune și în cărțile de intabulare.

Totu odată se provōca toti acei creditori ipoteciari, cari nu locuescu lângă această judecatoriā sēu în apropierea ei, că pentru a putē fi reprezentati la impartire sa-si tramita la această jurisdicțiune plenipotentiatii și se insinue numele și locuinti'a acelor'a până la viodere, la din contra voru fi reprezentati prin curatorulu ce se va denumi prin oficiu.

Totu asiă se provōca și acei'a, cari credu ca au dreptu de proprietate sēu alta pretensiune, sēu dreptu de prioritate pre bunurile sequestrate, a-si tramite înlauntru rogările lor de pretensiune în 15 zile dela diu'a ultima a publicării edictului, de-si nu a primitu o incunoscințiere specială, altmintrenea acei'a nu voru impedecă decurgerea esecutiunii și se voru avisă singuru la pretiulu de cumperare ce va întrece.

Presiedintele scaunulu
judecatorescu.

Din siedinti'a scaunulu judecatorescu din Muresiu Osiorheiu țienuta în 27 Februaru 1873.

(1—3) Bonkon,
not.